

ראש השנה (15)

יום כיפור שבו ישובו עם ישראל בתשובה, ויזכו לסליחה, ולאחר מכן יחול ר"ה ונזכה מיד לשנה טובה. מדוע חל קודם ר"ה, ועדיין עוונותינו עלינו, ועלינו להיות תלויים ועומדים עד ליום כיפור? אלא ביאר, אם היה חל יוהכ"פ בתחילה לא היינו מתעוררים אליו כראוי, כי לב האדם אינו יכול להשתנות בבת אחת, בפתע פתאום. על כן כאשר חל ר"ה בתחילה ויודע האדם שבו תלויים חייו, וחיי משפחתו, פרנסתו ובריאותו וכו', ומתעורר לבקש מאת ה' שיתן לו הכל, נפתח לבו בהכרת ה' יתברך, כך שבבוא יו"כ"פ ישוב בתשובה שלימה מעומק הלב. וזהו שאמרו חז"ל על הפסוק "ה' אורי וישעי", אורי זה ר"ה וישעי זה יום הכיפורים, היינו בכך שהקב"ה מאיר עיני האדם בר"ה לשוב בתשובה, כדי לבקש על חיי הקרובים ללבנו, יתעורר לבו לשוב בתשובה שלימה על עוונותיו ובכך יוושע ביום הכיפורים. **ספר "אוצרות התורה ימים נוראים"**

ראש השנה כח של ראש

כתב הטור בשם אחיו רבי יהודה בן הרא"ש, ששלש הרגלים, פסח, שבועות, וסוכות, מכוונים כנגד אברהם יצחק ויעקב. והנה ב"פתיח אליהו" (מופיע בסידורים לפני התפילה), מבואר, שכל מידה ממידותיו יתברך, חסד, גבורה, תפארת וכו' (שהן כנגד אברהם יצחק ויעקב) מכוונות כנגד חלק אחד שבגוף. וכמו כן מועדי השנה, גם הם מכוונים כנגד חלקים מגוף האדם. נמצא לפי"ז, שההבדל בין ראש השנה הנקרא "ראש" לשאר החגים המכוונים כנגד שאר איברי הגוף, הוא כהבדל שבין הראש לשאר האיברים. והנה בין הראש לשאר איברי הגוף קיים הבדל עצום. אדם מרים את ידו כלפי מעלה, הוא מגיע לגובה של אמה אחת. הוא עולה על כסא, עוד אמה, עולה לגג של בנין גבוה, עוד כמה עשרות אמות. ברגליו הוא יכול להגיע למרחק של עשרות קילומטרים, אבל כל הכוחות הללו מוגבלים במהותם. לעומת זאת, כוחות הראש הם בלתי מוגבלים. בחוש הריח, אדם יכול לקלוט ריחות ממרחק, האוזניים מסוגלות לשמוע קולות ממרחקים גדולים עוד יותר, את קולות הרעמים מהעננים הגבוהים וכו'. העינים יכולות לראות כוכבים הרחוקים מאתנו אלפי שנות אור, מרחקים בלתי נתפסים כלל, והמוח, מסוגל במחשבתו להגיע עד כסא הכבוד. הן כך אמרו חז"ל (חגיגה יג.): מן הארץ עד לרקיע מהלך חמש מאות שנה, ועוביו של רקיע מהלך חמש מאות שנה, וכן בין כל רקיע ורקיע וכו'. למעלה מהן חיות הקודש, למעלה מהם כסא הכבוד... המרחק מהארץ עד כסא הכבוד הוא מרחק של מיליוני שנים. והנה עומד לו אדם מישראל בארץ, אומר "אנא ה' הושיעה נא", במוחו

גודל החרדה ביום הדין

כתבו התוספות (ר"ה דף לג: ד"ה שיעור תרועה וכו'): תוקעין מאה קולות, כנגד מאה פעיות דפעיא אימה דסיסרא. הקשה רב אלישיב זצ"ל בספרו "הערות ראש השנה" וז"ל: צריך ביאור מה ענין מינין תקיעות של ראש השנה לפעיות של אימה דסיסרא. ועל דרך המוסר יש לומר בזה שיש בזה לעורר נרדמים, שגם מי שמרגיש בעצמו בטוח ביום הדין, אם מצד מצבו הגשמי וענינו בעולם הזה אם מצד מצבו הרוחני בטוח בזכויותיו, עליו ללמוד ק"ו מאימה דסיסרא שוודאי מצד דרך הטבע לא היה לה לפחד ולירא כלל, שהרי לסיסרא היה תשע מאות רכב ברזל, וגם חזינן דישועת ישראל היתה שלא כדרך הטבע כמו שכתבו: מן שמים נלחמו הכוכבים ממסילותם וכו', והרי בצד דרך הטבע והמזלות היה לה לבטוח בנצחוננו של סיסרא. ומ"מ יבבה מאה פעיות, הרי שכל כך היתה חרידה לגורל בנה, וכמו שבאמת היה שנפל שדוד, ומזה יש להתעורר כמה צריך כל אחד ואחד להיות חרד ביום הדין גם מי שנדמה לו שיש לו על מה לסמוך ולבטוח. **רב אלישיב זצ"ל**

ובכן תן פחדך ה' אלוֹקֵינוּ על כל מעשיך

רוב התפילות ביום ראש השנה עוסקות במלכות שמים, ובבקשות לגילוי כבוד ה' במהרה. אכן, צורכי עמך מרובים, ולעיתים מתוך השקיעות של כל אחד בצרותיו ובבקשותיו הפרטיות, אנו שוכחים את עיקר, "תן פחדך ה' אלוֹקֵינוּ על כל מעשיך וכו', וידע כל פעול כי אתה פעלתו". פעם דרש רבי שמעלק"ה מניקלשבורג קודם התקיעות, ואמר כך: אנו רואים כאן את המוני בית ישראל עומדים ובוכים לפני ה', בתחנונים ובדמעות שלישי, ונשאלת השאלה, איך יתכן שהמשיח עדיין לא הגיע לאחר כל התפילות הללו? התשובה היא אמר רבי שמעלק"ה, שכמעט אין מי שמבקש על מלכות שמים. כל אחד עסוק בחייו וברצונותיו האישיים, ועל זה ניסבות רוב התפילות. דבר זה נרמז בפסוק (שמאול א, כז): "מדוע לא בא בן ישי גם ימי תמול גם היום אל הלחם". מדוע לא בא משיח בן ישי? למרות שבשני ימי ראש השנה, גם תמול גם היום, עם ישראל שופכים לבם בתפילה? והתשובה היא: אל הלחם. בגלל הלחם שכל תפילתם היא על הלחם, על הפרנסה ברווח ונוחות אישית, ומה הפלא שעדיין לא בא בן ישי?

ספר "ומתוך האור" ימים נוראים אלול ר"ה

ר"ה קודם יום כיפורים למה?

הקשה רבי ישראל מסלנט זצ"ל: מדוע סידר הקב"ה את ר"ה לפני יום כיפור, הן הדעת נותנת, שבתחילה יחול

הוא דבק בקוב"ה, ובאותו רגע הוא מגיע עד כסא הכבוד. מעין זה כתב גם הרמב"ם (במורה נבוכים ח"ג פנ"א).

רב פינקוס זצ"ל בספרו "אלול ימים נוראים"

מעלת היראה

אמר רבי יוחנן משום ר"א: אין לו להקב"ה בעולמו אלא יראת שמים בלבד, שנאמר: **"ועתה ישראל מה ה' אליך שואל מעמך כי אם ליראה"** (דברים י). עוד אמרו (שבת לא.): סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם (קהלת יב). מי "כי זה כל האדם"? אמר ר"א, כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל "זה", יראת שמים, ר' אבא בר כהנא אמר, שקול זה כנגד כל העולם כולו. **מן הרב ש"ך זצ"ל** היה תמיד מעורר ואומר: היראה היא המשימה היחידה של האדם. מאחר וכן, היראה היא עבודה מתמדת, והאדם נברא בענין שיראתו מתקררת כל עת, וחייב לחדשה בלא הרף. ונצטוונו לקרוא ק"ש בכל יום בוקר וערב, כדי לקבל על עצמנו תדיר עול מלכות שמים ועול מצוות. וכן נאמר: **"סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם"**, וכשם שאין לך שעה בה האדם פטור מן המצוות, ובכל רגע מוטל עליו חיובן, כך אין לך שעה שאינו צריך לערוך מערכות ביראת אלוקים ולחדשה. והוסיף: מי שאינו יודע סוד זה, יכול להיות עטור בזקן ופיאות ומהדר במצוות, והעיקר חסר מן הספר.

ספר "אוצרות התורה, אלול ר"ה יום כפור"

ראש השנה יום הדין

ראש השנה הוא יום הדין, יום בו אנו נשפטים על מעשינו בשנה שעברה ומתחילים מסלול חדש לשנה הבאה. המסורת אומרת שעל כל אדם נכתבים בשמים שמות חיים או מוות, ברכה או חיסרון לפי מעשיו ותשובתו. אך מעבר להיבט של "דין" ו"משפט", ראש השנה מזכיר לנו גם את כוח הזמן ואת החשיבות של ההתחלה. ביום הזה אנו מקבלים הזדמנות לחדש את עצמנו, לשנות דרכים, ולתקן את מה שנשבר. כמו שהשנה מתחדשת, גם האדם יכול להתחדש. **המלקט**

חכמים לא עקרו מצוה מהתורה

שאלה שואל רבי אליהו מזרחי ומביא אותה הט"ז: מדוע לא אסרו חז"ל את התקיעה בראש השנה, אף אם אין הוא חל בשבת, והרי ישנה גזרה ביום טוב שלא לתקוע שמא יתקן כלי שיר, ואם כן כשם שגזרו בשבת שלא לתקוע שמא יעביר את השופר ד' אמות ברשות הרבים, היה עליהם לגזור ביום טוב של ראש השנה שלא לתקוע, שמא יתקן כלי שיר? ותירץ הט"ז: אם חכמים יגזרו שלא לתקוע בשופר גם ביום טוב של ראש השנה, הרי שיבטלו לחלוטין את התקיעת שופר ויעקרו דבר מן התורה. בכוחם של חכמים לגזור שלא יתקעו בשבת, ואז אין זה עקירת מצוה מן התורה, שהרי עדיין אפשר

לתקוע בראש השנה שחל ביום חול, אבל אם יגזרו שלא לתקוע אף ביום חול, נמצא שהם עוקרים מצוה מן התורה, וזאת אין בכוחם. **ספר "יחי ראובן, ימים נוראים"**

הלכה: ערב ראש השנה

מכבסין ומסתפרין ערב ראש השנה והטעם, כדי להראות שאנו בטוחים בחסדו יתברך שיוציא לצדק משפטינו, וכן נוהגים לטבול בערב ראש השנה. כתב הש"ך על התורה פרשת מטות יש נוהגים לעשות התרת נדרים באלול, והרמז **"לא יחל דברן ככל"** סופי תיבות אלול. והמנהג לעשות התרת נדרים בפני ג' אנשים, אך יש שכתבו לעשות בפני י' אנשים, וכן נהגו אנשי מעשה. נוהגין לקנות בערב ראש השנה סכין חדש והוא סגולה לפרנסה. **ספר "הדת עולם"**

פתגם: כזוכית מזל נוצץ, וכמוה מתפוצץ

ספר "שמחה"

חקירה: שופר: המצווה בתקיעה, או בשמיעה (אכן האזל שופר א-ג: בראש השנה- שמיעה ביובל תקיעה. מנחת חינוך תה- א (א): שתיהן יחד) **ספר "קובץ יסודות וחקירות"**

סיפור: תכשיט נאה

גדול בתורה, שהצטיין גם בעשירות מופלגת, נשאל על ידי איש שררה: הלא אמרו חכמים: יאה עניותא לישראל, משמע העניות היא תכשיט נאה לאדם מישראל, איפוא, אינך קונה לך תכשיט כזה. השיב לו הלה: אמנם תכשיט נאה הוא זה, אבל אין דרכי לבוזז את כל ממוני על תכשיט אחד ויחיד.

ספר "חד וחלק" חלק א' (דף קא)

שבת שלום, שנה טובה

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'וסיס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, סנדרין אסתר בת מרים, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אזיזה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנגי. **זיווג הגון:** יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מוחה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעיד בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרווקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זורגונה, אברהם בן אסתר.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr